

**უცნობი ავტორის „ეუსტათი მცხეთელის
მარტვილობა“ და იოანე საბანისძის
„აბო თბილელის წამება“ – ტიპოლოგიური
ანალიზი**

**THE MARTYRDOM OF EUSTATHIUS OF MTSKHETA
BY AN UNKNOWN AUTHOR AND THE MARTYRDOM
OF ABO OF TBILISI BY IOANE SABANISDZE –
TYPOLOGICAL ANALYSIS**

ნინო პოპიაშვილი

Nino Popiashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: ქართული ჰაგიოგრაფია, პროზელიტიზმი,
ტიპოლოგიური ანალიზი

Keywords: Georgian hagiography, proselytism, typological analysis

ქართული ჰაგიოგრაფია, როგორც ქართული ლიტერატურის განვითარების საფუძველი, მდიდარ და მრავალფეროვან ლიტერატურულ ტრადიციას ქმნის. ქართული ჰაგიოგრაფიული ძეგლების ჟანრობრივი კლასიფიკაციისას მნიშვნელოვანია გამოვყოთ ტრადიციულ ჟანრებთან ერთად, როგორებიცაა „წამებანი“ და „ცხოვრებანი“, დამატებითი მახასიათებლები და ასპექტები, მაგალითად, პროზელიტური ჟანრის ჰაგიოგრაფიული ნაწარმოებები.

უცნობი ავტორის „ევსტათი მცხეთელის მარტვილობა“ და იოანე საბანიძის „აბო თბილელის წამება“ პროზელიტური ჟანრის ნაწარმოებებია. ამ თხზულებებში აღწერილია არაქართველთა, უცხოელთა პროზელიტიზმი, რომელიც სწორედ ამიტომ იქცა წამების საბაბად. ორივე თხზულება მეცნიერთა ფართო შესწავლის საგანია და მრავალმხრივ არის გამოკვლეული, შესწავლილია თხზულებების ტექსტოლოგიური, ლიტერატურის ისტორიისა და ლიტერატურის თეორიის სხვადასხვა საკითხი.

მოხსენებაში ვისაუბრებთ უცნობი ავტორის „ევსტათი მცხეთელის მარტვილობისა“ და იოანე საბანიძის „აბო თბილელის წამების“ ტიპოლოგიურ ასპექტებზე. ყურადღებას გავამახვილებთ პროზელიტი პერსონაჟების ასახვის მოდელში შინაარსობრივ, სტრუქტურულ, აზრობრივ და ფრაზეოლოგიურ სიახლოვესა და დამთხვევებზე.

ლიტერატურა:

Acts of the Martyrs (2005). Cross, F. L., ed. Acts of the Martyrs, The Oxford dictionary of the Christian church. New York: Oxford University Press.

Galley, S. (2005). Jüdische und christliche Heilige — Ein Vergleich. Zeitschrift Für Religions- Und Geistesgeschichte, 57(1), 29-47.

პოპიაშვილი, ნ. (2020) (ა). პროზელიტიზმი ჰაგიოგრაფიულ ტექსტში: კლასიფიკაცია და ნაციონალური თავისებურებები, ჟურნ. „ქართული წყაროთმცოდნეობა“, XXII, გვ. 101-112. თბილისი:

„ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი“.

პოპიაშვილი, ნ. (2020) (ბ). ქართული ჰაგიოგრაფიის ჟანრული შედგენილობა და პარადიგმული სისტემა, ჟურნ. ქართველოლოგი, #28, გვ. 63-76, თბილისი: „თსუ გამომცემლობა“.

პოპიაშვილი, ნ. (2021) (ბ). ჰაგიოგრაფიული ნაწარმოების ტიპოლოგიური მოდელის განსაზღვრისათვის, ჟურნ. „სჯანი“, #22, გვ. 209-226, თბილისი: ლიტერატურის ინსტიტუტის გამომცემლობა.

Georgian hagiography, as the basis for the development of Georgian literature, creates a rich and varied literary tradition. In the genre classification of Georgian hagiographic monuments, it is important to single out, along with traditional genres such as “martyrdoms” and “lives”, additional characteristics and aspects, for example, hagiographic works of the proselytizing genre.

The Martyrdom of Eustathius of Mtskheta by an unknown author and The Martyrdom of Abo of Tbilisi by Ioane Sabanisdze belong to the works of the proselytizing genre. These works describe the proselytism of non-Georgians, foreigners, which is why it has become a reason for martyrdom. Both works are the subject of extensive study by scientists and have been thoroughly researched, various issues of textual criticism, history of literature and literary theory of works have been studied.

The report will focus on the typological aspects of the works the Martyrdom of Eustathius of Mtskheta by an unknown author and the Martyrdom of Abo of Tbilisi by Ioane Sabanisdze. We will pay special attention to the content, structural, semantic and phraseological similarities and coincidences in the proselyte character portrayal model.

References:

- Acts of the Martyrs (2005).** Cross, F. L., ed. Acts of the Martyrs, The Oxford dictionary of the Christian church. New York: Oxford University Press.
- Galley, S. (2005).** Jüdische und christliche Heilige — Ein Vergleich. Zeitschrift Für Religions- Und Geistesgeschichte, 57(1), 29-47.
- Popiashvili, N. (2020) (a).** Prozelitizmi hagiografiul tekstshi [Proselytism in a Hagiographic Text: Classification and National Peculiarities]. "Kartuli Tskarotmtsodneoba", XXII, pp. 101-112, Tbilisi: "Ivane Javakishvili Institute of History and Ethnology".
- Popiashvili, N. (2020) (b).** Kartuli hagiografiis zhanruli shedgeniloba da paradigmuli sistema, [Genre Composition and Paradigmatic System of Georgian Hagiography]. Kartvelologi, The Kartvelologist – Jurnal of Georgian Studies, #28, pp. 63-76. Tbilisi: "Tsu Press".
- Popiashvili, N. (2021).** Hagiografiuli natsarmoebis tipologiuri modelis gansazgyvisatvis [For the Definition of the Typological Model of Hagiographic Work]. Sjani, #22, 83. 209-226. Tbilisi: "Literature Institute Press".